

 โรงพยาบาลอุดรธานี Udon Thani Hospital	วิธีปฏิบัติงาน เรื่อง : การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น (Esophagogastroduodenoscopy : EGD) ✓	หน้า 2/8
		รหัสเอกสาร : WI-NUR-STU-049 แก้ไขครั้งที่ : - วันที่แก้ไข : 17 ก.พ. 2568

1. นโยบาย :

ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติการพยาบาล ในการดูแลผู้ป่วยที่การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น ✓

2. วัตถุประสงค์ :

2.1 เพื่อให้พยาบาลสามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยผู้ป่วยที่การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้นได้ถูกต้อง

2.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับพยาบาลในการปฏิบัติหน้าที่การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น

2.3 เพื่อให้ผู้ป่วยที่มารับบริการปลอดภัยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน

3. ขอบเขต :

ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการเพื่อผู้ป่วยที่การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น

4. กลุ่มเป้าหมาย :

4.1 แพทย์ผู้ตรวจทำหน้าที่ส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้นและรักษา

4.2 พยาบาลให้การพยาบาลผู้ป่วยก่อน ขณะและหลังส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น

4.3 พยาบาลปฏิบัติหน้าที่ร่วมทำหัตถการการส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น

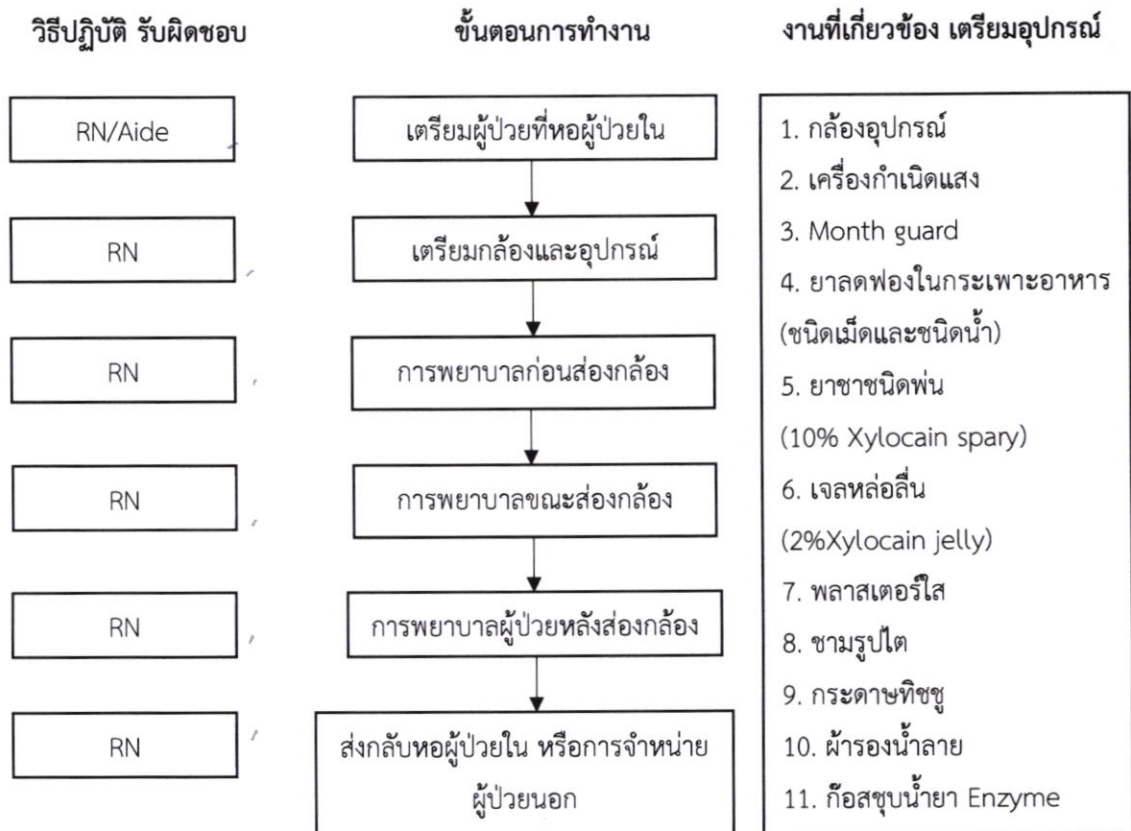
5. นิยามศัพท์/คำจำกัดความ :

การส่องกล้องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น (Esophagogastroduodenoscope)
 เป็นการส่องตรวจตั้งแต่หลอดอาหาร กระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น โดยใช้กล้องชนิดอ่อน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตั้งแต่ 0.8-1 เซนติเมตร มีไฟส่องส่วนปลายเพื่อ การวินิจฉัยและการรักษา

 โรงพยาบาลอุดรธานี Udon Thani Hospital	วิธีปฏิบัติงาน เรื่อง : การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น (Esophagogastroduodenoscopy : EGD)	หน้า 3/8
		รหัสเอกสาร : WI-NUR-STU-049 แก้ไขครั้งที่ : - วันที่แก้ไข : 17 ก.พ. 2568

6. ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ :

6.1 การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น (Esophagogastroduodenoscope : EGD) มีขั้นตอนดังนี้

6.2 เตรียมผู้ป่วยที่หอผู้ป่วยใน (พยาบาลประจำหอใน)

- อธิบายให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และวิธีการตรวจ เพื่อลดความวิตกกังวล
- เตรียมความพร้อมทั่วไปของผู้ป่วย เช่น การตรวจสภาพปอดและหัวใจเช่น CXR EKG เพราะการตรวจใช้เวลานานอาจจะมีลมจำนวนมากค้างในลำไส้ทำให้ท้องอืดกระบังลมถูกดันขึ้นอาจจะมีส่วนทำให้หายใจลดลง
- ตรวจระบบการแข็งตัวของเลือดผู้ป่วยที่ทำการตรวจ เพราะถ้ามีความผิดปกติการทำงานของตับ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอาการตัวเหลือง ผู้ป่วยอาจจะสูญเสียเลือดและเกิดอันตรายได้ การตรวจ serum Prothrombin (PT) จึงมีความจำเป็น ถ้ามีความผิดปกติให้แก้ไขอยู่ในระดับปกติก่อน
- ให้ผู้ป่วยงดน้ำและอาหารทางปาก 6-8 ชั่วโมงก่อนทำการตรวจ

 โรงพยาบาลอุดรธานี Udon Thani Hospital	วิธีปฏิบัติงาน เรื่อง : การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น (Esophagogastroduodenoscopy : EGD)	หน้า 4/8
		รหัสเอกสาร : WI-NUR-STU-049 แก้ไขครั้งที่ : - วันที่แก้ไข : 11 7 ก.พ. 2568

5) วัดสัญญาณชีพเพื่อดูสภาพความพร้อมของผู้ป่วยและใช้เปรียบเทียบกับสัญญาณชีพขณะตรวจและหลังตรวจ

6) แนะนำให้ผู้ผู้ป่วยดูแลความสะอาดของช่องปาก และฟันเป็นพิเศษก่อนและก่อนตรวจเพื่อลดกลิ่นปาก ขณะตรวจและป้องกันการติดเชื้อ

7) ให้ผู้ป่วยถอดฟันปลอม แว่นตาและของมีค่าออก

8) ให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำที่แขนขวา เพื่อสะดวกในการพลิกตัวผู้ป่วยขณะทำการโดยตรวจชนิดของสารน้ำทางหลอดเลือดดำตามแผนการรักษา

9) แพทย์อาจพิจารณาให้ยาปฏิชีวนะตามความเหมาะสม

6.3 เตรียมกล้อง Gastroscopy และอุปกรณ์

- 1) กล้องส่องตรวจ Gastroscopy
- 2) กำเนิดแสง (light source)
- 3) Mouth guard
- 4) ยาลดพองในกระเพาะอาหาร (ชนิดเม็ดและชนิดน้ำ)
- 5) ยาชาชนิดพ่น (10% Xylocaine spray)
- 6) เจลหล่อลื่น (2% Xylocaine jelly)
- 7) พลาสเตอร์ใส
- 8) ขามรูปไต
- 9) กระดาษทิชชู
- 10) ผ้ารองน้ำลาย
- 11) ก้อนซบุน้ำยา Enzyme
- 12) รถ Emergency
- 13) เครื่องวัดสัญญาณชีพ

6.4 การพยาบาลก่อนการส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น

1) บอกให้ผู้ผู้ป่วยทราบถึงวัตถุประสงค์วิธีการตรวจและความรู้สึกขณะตรวจ เพื่อลดความวิตกกังวล และให้ความร่วมมือ

2) ชักประวัติผู้ป่วยและบันทึกทางการพยาบาล

3) ให้ผู้ป่วยนั่งพ่น 10% Xylocianspray 2 -3 ครั้ง เพื่อให้ชา บริเวณ posterior pharyngeal wall และ hypopharynx (ยาชาออกฤทธิ์ภายใน 2 นาที ออกฤทธิ์อยู่นาน 30-40 นาที) อธิบายให้ทราบว่ายาชาจะช่วยให้ผู้ป่วย สบายขึ้นขณะตรวจ

วิธีปฏิบัติงาน

เรื่อง : การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น
(Esophagogastroduodenoscopy : EGD)

หน้า 5/8

รหัสเอกสาร : WI-NUR-STU-049

แก้ไขครั้งที่ : -

วันที่แก้ไข : ๓๗ ก.พ. ๒๕๖๘

4) จัดทำให้ผู้ป่วยนอนท่าตะแคงซ้ายหรือนอนคว่ำหน้าลงโดย หน้าไปทางซ้าย ก้มคอลงเล็กน้อย แขนขวาวางแนบลำตัว ให้แขนซ้ายสอดใต้รักแร้แขนขวา ใส่ mouth guard เพื่อให้ใส่สายตรวจได้ง่ายขึ้น และป้องกันการสำลัก

5) ประเมินอาการการแพ้ยา ถ้าผู้ป่วยมีผื่นขึ้น ความดันโลหิตลดลง หายใจหอบเร็วรายงานแพทย์ ทราบทันที

6) ให้ความมั่นใจกับผู้ป่วยโดยยืนอยู่ใกล้จับมือผู้ป่วยไว้หรือบีบเบาๆ เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความอบอุ่นใจ และคอยสังเกตอาการเจ็บปวดหรือลอบใจให้ผู้ป่วยทราบว่าพยาบาลรับรู้ในความเจ็บปวดแนะนำให้ผู้ป่วย หายใจลึก ๆ เพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย

6.5 การพยาบาลขณะการส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น

1) ผู้ป่วยจะได้รับการส่องกล้องตรวจอย่างเหมาะสมปลอดภัย เริ่มจากการระบุตัวผู้ป่วย การถอดฟันปลอม การจัดทำที่เหมาะสม

2) ทดสอบการชาที่ลำคอ

3) จัดท่าทางของผู้ป่วยให้นอนตะแคงซ้าย

4) นำที่กันก้นกล้องส่องตรวจให้ผู้ป่วยกัดเบา ๆ แพทย์จะใส่กล้องส่องตรวจเข้าทางปาก โดยให้ผู้ป่วย ช่วยกลืนซึ่งจะทำให้การใส่กล้องง่ายขึ้น ขณะตรวจอาจมีน้ำลายไหลออกมา พยาบาลจะทำการดูดน้ำลาย ให้เป็นระยะ ๆ ห้ามกลืนน้ำลาย เพราะจะทำให้สำลัก

5) แนะนำให้ผู้ป่วยหายใจช้า ๆ สูดลมหายใจเข้า-ออกลึก ๆ ยาว ๆ ทางจมูก ไม่เกร็ง ผ่อนคลาย

6) ตรวจสอบระดับความรู้สึกตัว วัดสัญญาณชีพ ทุก 10-15 นาที

7) เตรียมความพร้อมอุปกรณ์ชีวิต ถ้าเกิดมีภาวะวิกฤติขึ้น จะสามารถช่วยผู้ป่วยได้ทันที

8) ตรวจสอบสารน้ำที่ให้กับผู้ป่วยดูอัตราการไหล เพื่อจะได้ยาต่าง ๆ ในระหว่างการตรวจได้สะดวก ระวังสายไม่ให้พันหักงอ

9) เนื่องจากขณะทำการส่องตรวจแพทย์จะใส่เข้าไปใน duodenum ผู้ป่วยจะมีอาการแน่นท้อง คลำดูท้องผู้ป่วยเป็นระยะ ถ้าแน่นมากอาจมีผลต่อการหายใจของผู้ป่วย ควรแจ้งแพทย์ทราบ

10) ให้ความมั่นใจกับผู้ป่วย โดยยืนอยู่ใกล้ ๆ จับมือผู้ป่วยไว้หรือบีบเบา ๆ เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความ อบอุ่นใจ และคอยสังเกตอาการเจ็บปวดหรือลอบใจให้ผู้ป่วยทราบว่าพยาบาลรับรู้ในความเจ็บปวดแนะนำให้ ผู้ป่วยหายใจลึกๆเพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย

11) เตรียมการช่วยเหลือให้พร้อม ในกรณีที่เกิดอาหารแทรกซ้อน เช่นหยุดหายใจ ประเมินสัญญาณ ชีพหลังส่องกล้อง

 โรงพยาบาลอุดรธานี Udon Thani Hospital	วิธีปฏิบัติงาน เรื่อง : การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น (Esophagogastroduodenoscopy : EGD)	หน้า 6/8
		รหัสเอกสาร : WI-NUR-STU-049 แก้ไขครั้งที่ : - วันที่แก้ไข : 17 ก.พ. 2568

6.6 การพยาบาลหลังส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น

- 1) จัดทำให้ผู้ป่วยนอนหงาย ตะแคงหน้าไปด้านใดด้านหนึ่งเพื่อป้องกันการสำลัก
- 2) ตรวจสอบระดับความรู้สึกตัว วัดสัญญาณชีพทุก 10 - 15 นาที จนกว่าปกติ ส่งกลับตึก
- 3) เช็ดทำความสะอาดปากของผู้ป่วย ดูดเสมหะป้องกันการอาเจียน
- 4) แนะนำให้ดื่มน้ำและอาหารต่อไป จนกระทั่งปฏิกิริยาต่อการกระตุ้นเริ่มกลับมา ประมาณ 2.4 ชั่วโมง จึงให้เริ่มรับประทานอาหารอ่อน
- 5) สังเกตสีของน้ำลายเสมหะ การหายใจลำบาก เสียงพูดของผู้ป่วยอาจแหบหรือไม่มีเสียง ถ้าผู้ป่วยมีอาการเจ็บปวด ในลำคอ อาการหายไประยะเวลาไม่เกิน 3 วัน
- 6) เตรียมการช่วยเหลือให้พร้อม ในกรณีที่เกิดอาการแทรกซ้อน เช่น หายใจหายใจ

6.7 การส่งผู้ป่วยกลับหอใน

- 1) ประเมินอาการและสัญญาณชีพผู้ป่วยหลังส่องกล้องตรวจต้องปลอดภัยไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน สัญญาณชีพปกติ
- 2) พยาบาลวิชาชีพ Complete Chart และบันทึกทางการพยาบาล
- 3) ประสานศูนย์แปลรับผู้ป่วยกลับหอผู้ป่วยใน
- 4) ในกรณีที่ผู้ป่วยมีอาการเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายต่อชีวิต เช่น ความดันโลหิตต่ำ หายใจหอบเร็ว ต้องมีพยาบาลวิชาชีพนำส่งพร้อมกับเจ้าหน้าที่ศูนย์แปล

6.8 การจำหน่ายผู้ป่วยนอก

- 1) แพทย์ส่องกล้องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น พร้อมให้การวินิจฉัยและการรักษา
- 2) ประเมินอาการและสัญญาณชีพก่อนจำหน่ายผู้ป่วยกลับบ้าน
- 3) พยาบาลวิชาชีพให้คำแนะนำพร้อมให้ใบนัด (กรณีผู้ป่วยมีนัด) ก่อนจำหน่ายกลับบ้าน

7. เอกสารอ้างอิง :

- Hoilat, J.G., & Ross, B.A. (2022, August 14). "Esophagogastroduodenoscopy": National Library of Medicine. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK532268/>
- Roy,K.P., & Yusuf, T.E. (2022, February 04). "Esophagogastroduodenoscopy (EGD) Perioperative Care": Medscape. <https://emedicine.medscape.com/article/1851864-periprocedure>
- Nurseinfo.in. (2022, December 12). "Esophagogastroduodenoscopy–Purpose,Client Problems, Client Preparation, Procedure and Post-Procedural Care": Nurseinfo.in.<https://nurseinfo.in/esophagogastroduodenoscopy/> https://web.rmutp.ac.th/woravith/?page_id=1840

 โรงพยาบาลอุดรธานี Udon Thani Hospital	วิธีปฏิบัติงาน เรื่อง : การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น (Esophagogastroduodenoscopy : EGD)	หน้า 7/8
		รหัสเอกสาร : WI-NUR-STU-049 แก้ไขครั้งที่ : - วันที่แก้ไข : 17 ก.พ. 2568

8. ตัวชี้วัด :

- 8.1 ร้อยละของพยาบาลที่ให้การพยาบาลผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง ✓
- 8.2 ร้อยละของพยาบาลที่ปฏิบัติงานร่วมกับแพทย์ในการส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้นได้ถูกต้อง ✓
- 8.3 ร้อยละของผู้ป่วยที่มีภาวะแทรกซ้อน ✓

9. ภาคผนวก :

- 9.1 แบบฟอร์มการประเมินคู่มือการปฏิบัติงาน การป้องกันความผิดพลาดจากการพยาบาล การส่องกล้องทางเดินอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น ✓

 โรงพยาบาลอุดรธานี Udon Thani Hospital	วิธีปฏิบัติงาน เรื่อง : การส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น (Esophagogastroduodenoscopy : EGD)	หน้า 8/8 รหัสเอกสาร : WI-NUR-STU-049 แก้ไขครั้งที่ : - วันที่แก้ไข : 17 ก.พ. 2568
---	--	--

ภาคผนวก 9.1

แบบฟอร์มการประเมินคู่มือการปฏิบัติงาน การป้องกันความผิดพลาดจากการพยาบาล
การส่องกล้องทางเดินอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น

วัน เดือน ปี ที่ประเมิน.....

ผู้รับการประเมิน

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ระดับ () ปฏิบัติการ () ชำนาญการ () ผู้ช่วยเหลือคนไข้

วิธีการประเมิน () ประเมินตนเอง () ประเมินโดยผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

() เพื่อนร่วมงานคนที่ 1 () เพื่อนร่วมงานคนที่ 2

รูปแบบการประเมิน () สังเกตพฤติกรรม

คำชี้แจง

1. เกณฑ์การประเมิน

1.1 ปฏิบัติได้ครบทุกข้อ คิดเห็น 100% คือผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. การให้คะแนน

2.1 ปฏิบัติ หมายถึง ปฏิบัติได้ครบทุกข้อ ให้ 1 คะแนน

2.2 ไม่ปฏิบัติ หมายถึง ปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วน ให้ 0 คะแนน

การพยาบาลการส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น

รายการกิจกรรม	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	หมายเหตุ
1. การพยาบาลก่อนส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น			
2. การพยาบาลขณะส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น			
3. การพยาบาลหลังก่อนส่องตรวจกระเพาะอาหารและลำไส้เล็กส่วนต้น			
4. การส่งผู้ป่วยกลับหอผู้ป่วยในหรือการจำหน่ายผู้ป่วยนอก			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....